

Solozabal'dar Paulin

GIZONETAN

SOLOZABAL'DAR PAULIN

«Egieder»

GIZONETAN

Nihil obstat:
Dr. Antonio Zaldúa
Censor ecco.

Imprimatur:
Biibao, 23 de mayo de 1969
Dr. León M.' Martínez, Vic. Gen.

Depósito legal: BI 1.144 - 1969

SARRERAKO ZERBAIT

Buru-biotz gara, ta barrenetik atara oi doguz —erleak ezta lez— pentsamentuak, itzaren bitartez gero adierazten emonik. Batzuk gozo ta samur, zakarrago beste batzuk. Olorkari-saillean be tarte aundia dago batetik bestera; oierkaria, alan be, bere pentsamentuak eder ta antzetsu adierazten alegindu oi da.

Izaki goi-argitu onein lanak, mamiña ta azala, gutiz nabarmen ditugu. Ta oni begira eritxi ez-bardiñak azaidu eta erakutsi oi dira. Mamiñak berez ete dau ederra, aia azaictik artzen? Barrua beiñago dogu, azala baiño. Errromantikuentzat batez be, ezpei azalak irauui ez aldatu barruko biotz-zauskada ta sentimentuak: barreneko esan gurea da aurrenengo, ta gaiñeko jantzia gero.

Lanaren gunak, beti, be, olerki-zeiaian baitik bat, soiñeko dotorea eskatzen dau. Eguneroko bizitz-zatitiatik jasotako erti-gaiak —arte-gaiak— izan daitezkez bapc balio bakoak —kondaira-jazokun oso txikiak, gizarteko gorabera oso utsaren urrengokoak—; baiña ezin geinke iñundik iñora be ukatu barrukoaren eta azalekoaren artean artu-emon aundia dagoanik.

Gaur esanari garrantzi geiago ezarten dautsagu, zelan esaten danari baiño. Ederra, baiña, beti antzirudi ta metafora bitartez adierazten dogu, ta antzirudiok jantzi dotore eske daukaguz. Pintura Lauki bat ezta edozein kolorez osotzen; ezta musika-zati bat be edozelako doiñuz, edo taitlu-irudi bat, eskultura irudi bat edozein arri-mukuluz. Beraz, itz ederra azaltzeko be itz egoki ta dotoreak erabilli bear dira, olerki-lanean diardugunean batez be. Izkuntza poetikua deritxona.

Izaki miressgarri onein lanari begira ez da errez nobere ustebide ta eritxia emotea. Ertz asko ikutu ta aztertu bear dira, aurretik. Eta ortarako ezta gai edonor. Sarri, bai, papagai antzera itz ba-dagigu, baiña aburu zeatza, jatorra ta brintzala emotea ezta ain samurra.

Askoan, orraitño, mutitlak gara geuro eritxia azaltzen. Onela jokatu oi dogu: egitle bat naiz arto bat atsegin ezpa-yat, aren lana ezta ona, puntcrengoa izanda be. Auxe da askotan gure jokabidea. Baiña au ezta objetibua izatea, guztiz norberel:oi izatea baiño. Ta olan ez dagigu egiazko kritikarik, otz eta sentikor-eza baizen. Poesia zer danik be ez dakinaren eritxia. Gaur, zoritxarrez, taiu ortako eritxi-emote artoteak sarri jasan bear ditugu.

Gauzak egozan iekutik atera ondorean, ez dakigu barrio nun egokitu; edo-ta etxea lurrera bota ondoren ez dakigu barria zeian jaso. Gai askori buruz mintzatu oi gara, jakintsu zurrean. Gizakoiak gara, gizatasun zaleak —humanistak—; kritika latz eta gordiñaren bidez —sarri esteringoa dirudi— norbere aldiko jakite, oitura ta gizarte-igierak obatz ta osotu nairik, oierkiaren edo eie-ederraren izana ta oginkizuna adierazo ta mugatu bearrean, orren zelaitik alduendua, ingurumarka ibilli oi dira, ez-jakiñezko autslaiñoa arrotzen.

Nai doguna ixillazten dogu, ta nai doguna argimutil gaiñeratu, ezeren ardura bage. Gauzeari ez dautsagu bere balioa ezarten. Euskal poeten artean be ba-dogu olako zerbait. Bai, batzuk, egia esan, ba-dabez euren arranoak, Promotou'ri lez erraiak aspertu barik jaten dautsezanak., Zoriak alan naita, curen Eumenides edo iratxo gaizkiñak dabez atzetik, mamu asperkor antzera gau ta egun orpoak zapaltzen dautsezanak.

Baiña ez ikaratu. Aldia da nunbait gauzai benetako balioa dakartscna. Gaur, ari edo oni eztauan balioa ezarrita be, gerora, gauzak erdi-billosik geratzean, curen berezko barru-kemen guztia aragitu egin oi yake. Gauzak orain geure begi aurrean aurkitzean dauken laztasuna, gero galdu egin daroe, gomutazko miesa-arietan argi, garbi ta ederrago egiñik. Izan be, gaurko olerki-lanak, geuk lenagokenak lez, askoz garbiago ta era apartekoz ikusiko dabez gure ondorengoak.

Aurrean daukazun olerki-liburu au poeta baten lana dozu. Lenagotik be ba-ditu olako lanak: **Uskeriak** eta **Urre-bitsa**. Len lez orain, arranguratsu, kezkatu, usakatx eta zain-bizi yatorku. Gaurko gizarte-arazoetan sarturik, gizon billa ibillia dozu. Gazte bat erromeriz erromeri dabillcnean, onela esaten da: «neskatan dabil». Egieder gizonetan dabilkigu. Diojenes'en antzera nunbait, kruselua eskuan daualarik. Aurkitu al dau?

Gizona jausia ta porrot egiña ikusten dau, duintasun barik; ezta goi-zale, lur-zale baiño; biotza maitasun-abi barik, gorroto-abi dau. Ta olerkariak ezin dau ori ikusi. Gizartean, lantegi, industri, salerosketetan, zuzentasunik eza agiri da. Olerkariak ezin dau olakorik ikusi. Erria nortasun bage, oinperatu ta laskitua dakus, eta olerkariak ezin ori eroan. Bere kantua, bada, geienik zurbilla, tristea da.

Aurreko bertso-liburu bietako lanak —Orixe'k iñoanez— gogaketa aldirako gai-*cskintzaille* ba'dira, esku arteko au —sakonago, edertoago egiña— geure bizi-jokabiderako aillagiñekoa *dogu*.

Larrea, 1969-IV-9'an

Aita Onaindia

BEREZ

Berez, argia da
ta ezin dot ikusi...

Sñistodun gizonak,
zergaitik, zergaitik,
ez dira geiago arduratzen
gizonaren bizitza osoa
jagoton?

Arima bizitza jagokeran,
zergaitik itzi
aren lagun bakarra,
bertan bera,
aretzaz arduratzeke?
Au ez da Jaungoiko gogoia.

Arima ain aundia
dalarik,
aren lagun danak,
ardura bakanak
merezi ditu.

Ez geiago,
ez ai da ikusiko
laguna erdibiturik
bidebagekeriz.

NOZ

Noz ikusiko ete dogu
geure sor-burua...
Noz jakingo ete dogu
gizon guztiok
gure elburua zein dan...
Noz konturatuko ete gara
guztiok anai garala...
Noz kenduko ete da, noz,
gizaditik gorrotoa...

Nundik agertuko ete da
argia...
Gizadiaren eder guztia
ikusteko
aratz
garbia...

Bai, orduan, bai,
lagun guztiak onduko gara.
Ugerrezko dirurik ez da izango.
Maitasuna argi eriotan
batetik besteraño
elduko da...

Guztiok lagun,
guztiok ondo,
zelai Ianduetan
gizonak baketan.

GIZONAREN

Argia ta maitasuna dira
gizonaren lore ederrenak.
Adimen bidez dakus
izadia ta gizadia.

Gizadia anaitza eder bat
izan bear leuke
eta izadia
guztien alorra.
Baiña zer dok, adimena,
on-bidea galduta,
nora oake itsurik
egi onenak lauskituta?
Ez al dok ikusten gizona
ire erruz minduta...?
Bidez bide negarrez?

Adimena, zerk lausotu dauk
ire begi argia?

Negargarri egiz,
adimena itsutzea
maltzurkerien txarkeriz
ta gizona ii
zuzenbagekeriaren
indarrez.

BIOTZA

Biotza, onaren maitaletzat
euki aut beti,
ire maite giroko
arazo orretan.

Baiña zer dok
emen dakusdana...
Gizonak gizona zapaltzen
erruki bage,
sarri,
gorrotoz.

Biotza, noren aginduz ori,
nagusitza irea izanik?
Noztik ona biurtu az
ain pizti gogor?

Leoiak basoan
umeak maitatzen
curen biziagaz
kumeak janaritzen.

Ta gizona,
ire biotza
zertan jabilk,
maitasun arazoa itzita
bizitzak apurtzen?

GAZTEDEI

Gaztedi barri bat agertu yaku,
asmo barriz,
gogapen zuzenez,
gizadi zarreko gizoneri deika.

Egokia!
Lengo egiturak,
itxuraz itzaltsuak,
baiña sarri,
azpikeriz ornitua.

Ardi narruz jantzita
otsoen goseagaz,
agiñak zorrotz,
erpeak luze,
ez ete dira loditu
errubageko bildotsen
aragia janda?

Zelai orlegian
biidots barriak
dei egiten dabe,
eguzki argitan,
egi egarriz,
gizadiaren bizia
edertu dadin...

OTSA

Biotza
maitasunaren otsa.
Ederrenik ederrena
biotz ontasuna.
Zuk poztu dozuz samiñak.
Zuk il dozu garraztasuna.
Maitasunez zabaldu ziran lorak
biotzaren erdian.

Orain, egia ta argia
maitasunez nastau dira
gizon askoren
uste onean.
Mendi ta soloak
alaiago dira
maitasun goizean.

Sendi ta lantegieri
bake gozoa darie,
egia ta zuzentasuna
loratu diranean
gizonaren barrunbean.

Biotza,
zure ontasuna ixuri
gizon bakotxari
biotz barrenera
ugari.

AZKATA,SUNA

Azkatasuna.
Itz ez titsua.
Len, estalduta egoan
onen edertasuna.

Aundikeriagaz ete?
Indarrak agindu
ta gaiñerakoak
ixilik,
kateipean egoteko
sortuak
al dira?

Utikan!
Olakorik ez!!
Gizadi osoa dabil,
gaur,
azkatasuna goratzen.

Bidezkoa!
Jaungoiko irudi
biurtzen gaitu-ta.

Azkatasunez gizonak
egia ezagutuko dau,
azkatasunez
gizonak gizona
maitatuko,
lotsarizko kateiak
piztientzat
itzirik.

AZKE

Azko naz,
neure izatez.
Azke naz
jakituriz.
borondatez
eta
noure Jaungoiko antzeraz.

Neure azkatasunean
jaun ta jabe
itzi ninduan
berez dan indarrak.

Neure gogoz
egia aukeratu bear dot,
osasun biderako.

Egiaren bidez
gizadia otseinduko dau
gizon azkeak.

Gizonaren duintasuna
eskean dator.
Bere jakituriz
eta
azkatasunez
aukeratuko ditu
giza-bizitza
zuzenduteko
biderik
zurrenak.

ZORAGARRIA!

Zoragarria!
Gizonaren duintasunak,
berez, eskatzen dau
goratasunik onena.
Gizonak bere erclxíz
barruko zuzentasun argiz,
iñoren katei bage
lotsagarritzko jopukeriak
astinduta,
zuzendu bear dauz
bere egite egizkoak.

Izatearen griñak
ikusi
eta
menperatu
norbera
zuzen
izanaz.
Ori da azkatasun jaioa.

Indarraren lakioak ausi,
maltzurkerien sareak erre,
jaunkriaren lotsabagekeriak
argiagaz
berrindu
eta
notiña gizonago izango da
berari dagokion
nortasunagaz.

BAKARRAK

Gizon bakarrak diruagaz
garaitzaille ziran.
Antziña, len, atzo,
aundikeria zan nagusi.
Gaur ba-doa galtzen
norkeriaren arrokeria.
Ekandu txarrak ba-doaz ilten
gaztelu zarretako arresipean.

Oraindiño, osoan,
ez dira lotsatu.
Laster ikusiko dabe
gizon guztion bardintasuna.
Gogo askoren jarduna
ezta ilgo,
biziko da,

Zuk,
nik
eta
guztiok
bat egin da
laster
ludia
barrizturen...
Gizadi barri bat
zorion geiagoz
agertuko da
lur gaiñean.

Gure alkartzeak ikaratuko ditu
otsoak gazteluan
ta gizarte batuaren garaitza
ikusiko dabe
erriak.

EMENTXE

Ementxe barruan
ixilik eta otska daroat
oarlaria.
Legea da, mentasuna eskatzen.

Egin daragist
ona danean.
Geldi diraust
txarraren aurrean.

Jaungoiko legea neugan dago
gizona goratzen.
Gogapea da
gizonaren barruko una.

Jaungoiko eta gizona
alkar izketan dabiltz.
Jaungoikoak esan,
gizonak entzun
eta
gogapeak
egiari
bidea
emon.
Gogape agurgarria,
egiak eioten dabil
argibidetzat
barnean.

GOGAPEAK

Gogapeak ausnartu dauz
egirik bizierak.
Arrigarria zara,
siñistu dozu-ta.
Zuk, orain argia
zabalduko dozu
ta
egitik argituko dau
gizadi barrutia
Jaungoiko ta gizonenganako
maitasun !orean.

Zuk ogiak
eta
arek egiak
esanaz,
gizartean anaitasuna
sortuko da
ota
maltzurkeria ilgo;
egi bidean
bizitzako arazoak
atkarrekiko uste obean
joango dira
maitasunez
konpontzen
bizi barrian.

ERIoTZA!

Eriotza!
Leoia ez da ain gogor...
Otsoa ez da ain itzai...
Artza ez da ain bildurgarri...

Eriotza!
Zuk geriza ixil bat dozu.
Gizadi osoa,
ezkutuzko indarrez
iruntsi gura zenduke.
Ezpatarik *ez* daukazu
eta
etxerik etxe zoaz
ezpatadun guztiak menperatzen.

Izadi guztiak ezetz dirautzu,
baiña atperrik.
Betiko bizitzaren garra
zure aurka jaiki da.
Jakituriaren aurrerapideak
atak egin ditue,
baiña ezin garaitu eriotza.

Zure
indar
ezkutuak
dardaraz
birrintzen dau
ezpata
barik
bizitza.

EZIN EGIN

Jakituriak ezer ezin egin.
Ta eriotzaren indar bildurgarriak
aurrera doaz
gizadia birrinduten.
Gogor eta ziur...

Egiak, Jaungoiko argiak eraginda
itxaropen poza damosku.
Kezkaz eta zapalduta
lurrean izateko
ez nintzan ona etorri.
Lurraren jo-mugak
igarokeran,
eriotza
azpiratua izango.

Jaungoiko bizi
bizi illczkorra
beragaz batian
biziko dogu,
Jaungoikoak
betiko zorientasuna
damoskunean.
Kistok irabazi euskun
odoletan,
kurutzean,
gizona
asetzeko
bizi-egarria.

NORKERIA

Norkeria.
Berez, txikitatik
mindu nindun
aundikeritik da torren
gaitz lizun onek.
Ume nintzala,
gizona ezin ikusi neban
diruak pillatzen.

Besteak baiño geiago zalakoan
itzik egin nai ezta
erri zeñari.
Egunez gerizpetan, errekatdetan
ta gabaz diruak ondatzen
uiski ta gonekin
illunaren lotsabagetasunean.

Oi zoritxar samiña!,
aundiki bizi nai ta
erritik banatu ziran...
Banatze larriak
ondoren latzak
ekarri ditu
erriaren
biotzera.

LUR

Lur landuak.
Latziañak,
Zelaiak.
Lugiañaren arrobiak...

Guztia lcgortzen ari zan
uclabarria baiño *len*.
Izadia ixilik datza
lur-amaren altzoan.
Lugiañak be ixilik dagoz,
baiña kezka,
abereen janaririk ezagaz.

ALTSUA goian dago
izadi osoaren aurrean,
giz_oneri
begira,
Erruki da,
biotza azkatu vako lugiañarentzat.

Ixilik,
nnaita ,unez,
ogia (lamolSo
gizadiari
euriaren egoetan.
Ur gozoa,
opaco,
ta turra,
pozez,,
agiri da.
Jaubek
milloiak eta milloiak
bialdu ditu,
gaur,
gizonen gosea kentzeko
odeictatik
lurrera.

JABE

Gizonak Jabe otska dauka.
Maitasunez cien bage.
Sorleak bcreaana dei daaitse
giza-semceri
indarrez,
baiña
azkatasun itzalez.

Gizonaren aunditasuna
Jaberengana eltzea da,
Aita bcuira dago,
maite miñak eraginda,
itz-jardun gozoa
sortu nairik.

Jabe ta gizona,
aurrez aurrez legokez,
maitasunaren ederrez,
giza-semoak nai ha-leu,
egia ta argia muitecki ikusten.

Gizonak
orduan
biziko leuke
bere bizia
oso-osoan
azkatasun
guztiagaz.
Argia ikusgarri,
Egia janari,
zuzentasuna dana
maitatzeko
legezko
bi de lan.

EGAZKA

Egazka
gorantz
egiteko
sortua zara,
gizona.
Sorle jakintsuak,
jakituriz,
argitu eban
zure bizia.
Aitak semeari
azkatasuna emon eutson
bere biziaren
oiñarri.

Zoritxarra
nundik sortu da
gizona
oinpean
erabilteko?
Otsein
biurturik dago
gizona itxasoan...
Otsein da lantegietan.

Gizonak gizonari
eskuak lotu dautsoz.
Langilleak makiña baten
antzera
dagi
bearra
aberats baten poltzea
sendotu dedin.

Ordu barrien jopu da
bear geiago egiñaz
sendiarentzat ogia irabazteko.
Egaz egiteko jaio ziñan
eta
jopu biurtu zaitue.

GAIZTAKERIA

Gaiztakeria zabaldu da gizartean.
Mozkorra, ardauren kumea,
sastegi baltz egin da.
Lapurretea,
arlotekeri gaisoa,
esku zuriz onek...
Ezpataz arek...
Gosez asko,..
Iñoren cukien on-damuak,
besteen izerdi egarriak
zirrikatu ditu biotzak.

Joputza jaubetu da
gurari gaiztoetan
eta
giza- seme larriak
ustela dana usainduten,
berez barru zuzenak
ezetsi oi daroen
txarra
mizketan.
Aundiak izan gura
zabarkeri baltzak xurgatuz

Gaiso alenak...!
Nora jatsi zaree...
Zorion jaube-gei
izateko
jaio ziñen
ta basartean
murgilduta zagoze
borondatez,
lotuta,
katei
gogorrez.

NEURE

Neure barruan sartu naclin
egirik aundiena
ikusi dagidan.
Jabe... Sortoa...
oldozkai edena.

Bera da
nire sorburua.

Ni
Aren
eskuko
igalia.
Aita jakituri ta maitasun da beti,
bizitzadun bere umeentzat.

Orain,
egiz,
begiratu bear dot
Aita ta semeen artera.
Maitasunak sortu gaitu
la Aitaren maitasuna
on egiñaz,
borez doa,
semeen gogo barrenera.
Aitak ez nau zigortu
ene txarkeri orduetan,
ez daust emon eriotzarik
rnillaka bidar irabazirik...

Gizonak zergaitik nai izan dogu
Jaungoiko semeak
gizon zigorlari baten
jopu
biurtu.
Ez! Ez! Seme gara!
Azkatasuna bear dogu
alkar maitatzeko,
azkatasunoz bizi bear gara
egia goratzeko.

I XILIK

Ixilik dago erria. Isilik...
Beren-_
ez dau ezer oldozten.
Burua agortu
eta
biotza antzutu
ete jakoz
lekaro igarraren antzera?
Pubol! Pubo!!! Pubol!!!
ots dagie
barrilarien jakitunak...
Ori da
gaztediari
damotseerr
gogo janaria.

Bizikleta! Bizikieta!! Bizikleta!!!
udabarritik neguraitokoan,
ez da beste eguneroko ogirik.
Barruak arinduta
uskcriagaz.
Barruak eske...
egia nai...
baiña zigorra, zigorra,
ixilik ez ha-zagoz.

Adimenak
argia gura,
biotzak
maitasuna,
ta Neri
azkatasunez
ez vake taketzon bizia.

Jopu
naz
enegan
illunpean
negar
eta
notin.

OTS!

Ots! Ots! Ots! Gizona...!
Egiaren indarra beioa
gizadiari
argi egitera.

Argiaren seme zara,
maitasunaren igali.
Jaungoikoak
damotzu
azkatasuna,
zuzentasunaren mamia
aldarrika eroateko,
notin bat dagon
tokira.

Adimenari
zor yako
egia,
biotzari
dagokio
maitasuna.
Gizonaren eskubidea da
azkatasun zoria,

Ots...!
Aidarrika... !!
Karrazi...!!!
GIZONA _
Buruen argiz
biotzen maitasunez
guztion azkatasunez
argitu bear dogu
gizadia
maitasun
girotan

INDAR

Indar barriak
bear dauz
gogo
ta
gorputzak.
Jolastu bai!
Asarrez ez!
Gorrotoa ez da
notiñaren poz iturrir
Jolastu maitasunez,
aita baten
seme legez.
Ikastaroak datoz
bizitzaren sasoi bizienean.

Indarrak irakítan,
ametsak zoro
nori
eskeñiko
ete dautsoz
adimenaren argitze
ta
biotz ezikuntza?

Guraso arazo
ta
ardura bereziak
goi-mugaratu dabe
gizonaren bizia.
Sendi zuzentzaille,
erriktalari zur,
egia bedi, beti,
gizadia zuzenduko dauan
argi iturri.
«Egia, Argía ta Bidea
neu naz,
Jaungoikoa.»

AUNDIA

Aundia zara,
gizona,
zure izatez,
arimaren ederrez.
Giza-gogoa,
berez.
azke
izateko
jaio zan.

Iñungo lakio barik,
zeure gurariz
zorion bilia
egaztu bear ziñake.
Baiña zer dabil gizonetan?
Gizonak, makiñaren azpian diardu.
Beti gauza bera egiten
ordu ta urteetan...
Teknika jopu biurtu da,
bere egoak moztuta.

Nun dira norbere jakituri
eta gurariak?
Iñor dau nagusi
gauza guztietan.
Beste gizon batek
edo burdiñeak
edo makiña legeak
ebagi dautsoz
gizontasunaren
aimen
agerkaiak.

GOGOIA

Gogoa
urritzen doa
lanaren
bidez.
Gorputza
auldu zan
bearrean.
Gizonaren egin-bearra
bearra da
ta ondorena
nekea.

Gogo ta gorputz nekatuak,
jaikí,
bizigarri billa urten.
Aizea,
argia,
jolasa,
sendatu gizonaren arnasa,

Baiña zer...?,
zertara jo dabe
gaurko gizonen asmobideak!
Jolasak galdu dabe euren jite.
Alaitasuna ilten doa doakabe.
Gogoaren pozgarri ziran jolasak,
alai ebiltzezan lengoan,
amesgarri gizartean.

Orain, dirua ta dirua...,
diruaren jopu biurtu da
jolasaren edertasuna.
Sal-erosketa dirudi
gizonaren atsedetak.

NORTASUNA!

Nortasuna! Nor zara?
Gizon aimen aundienetarik
agertu ziñan
lora bakana
gizartera.
Egiak argitu zinduzan,
maitasunak eztitu
ta
aikartasun onetarik
nortasuna,
dirdaritsu,
agertu zan.

Baiña zer dakust gizadian?
Ainbeste gizon, erdi-illik,
ardurarik bage
ezer ez dira.
Nora jatsi zara?
Nun dozuz
adimen ta biotza,
bizitzaren ardatza?
Ze adur biurrik erre dautzu
zure bikaintasuna
bizitzaren udabarrian?

Gaur makiña bat zara
ta zeure ezin dozu
bizitzako alaitasuna
sortu.
Nortasuna,
lora bakana,
zelan ain arin
fi zara!!

ITUN

Itun zakustaz, gizona.
Noztík ona
buñuz bera...
Barkatu,
ezin dot aitu.
Ori ez da ouskaldun tankera.
Begiak lurrean sarturik,
biotz bage,
ar gorriak
erresomindu al dautzu
gogoaren bizia?

Asaba zarren poza
datorkio burura,
barru miñoz maite dau
lengo zarren alaitasuna,
gogoz,
bekoki gaiñoan
urrezko muna
emonaz.
Baiña ezin poztu biotza.
Gogoak ez nai egaztu.

Lurreko auts ota burdin artean
ez da^go argirik,
arriak ez dauka
biotzik.
Lurrari begiak ezarrita,
itun dago
gizona,
negarrez,
Jopu izakeran.

ZENBAT

Zenbat amets
atzo
eta
gaur.
Gizon, andra,
zar, gazte,
edonor dago barritzearen zain.
Bizia nai da,
barriro.
Berezko egarria.

Baiña azal-bizitza,
irudizko ederkeria,
utsalen utsala besterik ez da
^soitik bera.
Oitura barrien amets,
millatan, egin arren gabez,
biotza utsik egunez.

Bizitza ba-doa
bere bidez.
Ta lagunen gogo nekatuak,
kezkaz, gero bere darraie,
euren biotz barrenean.

Ametsak amets oro,
katei zar bat osotu
gizon azkatasuna iltoko.
Ta gero
burua itun
eta biotza
larri
bakarrik
oituren jopu
kezkati.

CRINA

Griña itza] bat deadarka dogu.
Adimen ta biotzetik dator.
Azke, azke, azke izan gura
norbere nortasun ikutu eziñean.

Jakituria, gizonaren oskubidea
izpika doa
adimen mugak argitzen.

Notiña,
pozik,
dago,
egia
datorrenean
guzur diabruzkoak
kentzera.
Egiak apurtu bear dauz kateiak
ta gogoia egaztuko azke,
lcoien bildur barik,
argiaren dirdaietan.

Baiña, barri utsalak,.
arinkeriaren indarrez,
buru-biotzak nastaukeran,
gizon gogoia jopu biurtu da.

Ulertu eziña gizonarena;
ongi bizi nai
egiaren argiz
ta
uskerien uskeriak
lotu ditu
gizonen
egazkadak.

BIZIA

Bizia burruka da lur gaiñean.
Goizian jaiki orduko
korapillo larriak datorkioz
gizon zintzoari.

Goraborak
norberegán
agertu yakoz,
arazoak
sendian
ezin esan beste,
gizarteko arloak
garrazika daukaz
zuzentasunik
ez dan
gizadian.

Gizon egizaleak
artega dauka biotza,
guzurrak egia zapaidu nai-ta,
burruka estuan
ibiikeran_

Zuzonbagesan lotsa bako ori,
biurrika zabiltz
suge antzera,
leoien agiñekaz
birrindu guraz
zuzentasunaren egi aratza.

Gaiztakeriak zapaldu nai gaítu;
baiña, gizona, jaiki,
geuk edertu bear dogu
Jaun Altsuak
sortu eban bizia.

Egíak ogia dau indar,
berez da altsua,
egiagaz azkatuko dozu
gizonaren eskubidea.

ESKU

Esku babatuak dauz.
Esku gogor!
Berrak jazu dauz
lan^gille eskuak.

Ta
nekeak,
deduz,
goraipatu
izerdi
Faziagaz
Zgortzita.

Len Sortea irazaille,
orain, gizona
berragaz
aren jarraille,
Baiña ez da lotsagarri
ez da iñola mingarri,
izadia osotuten diarduon
gizonen orti-bearra.

Lurra edertzea
izerdi jatorragaz
gizona duintzea da
egiaren
dirdaictan.
Bearrez esku babatuak.
egiz,
luzatu dautso bere eskua,
maitasunez,
urko-lagunari.

Bearra ta egia
bat egin dira
gizartearen
onean.

EZ

Ez nau lotsatzen.
Ez nau gitxitzen bearrak...
Bear bidez biziko da
lapurra
ez dana.

Atmen eta zentzun,
batera,
doaz
bearrari erantzuten,
gizona otseinduten;
lagunaren atal guztiak
bearrean
osotzen
dira,
gizadiari
on egiton.

Bearra morroitza da
izadia menperatuz
ta mondi
ta soloak
landuz.
Indar barriak dagerskuz
gizonaren bearrak
jakituriaren
bidez.

Bearra... aurrerapidea...
eikartasun jatorrean
gizadiari laguntzen datoz,
lur... itxaso... ta... aidean
gizon
azkatasun
bidean.

ZENBAT

Zenbat nausikeri ete dabil?
On itxuraz agertzen dira
norberekeriaren erpa diabruzkoak!
Zapalduta,
ixilik beti,
nai lcuke erria.
Olan bai, obeto, bizi
norbore griñetan
igari.

Egia,
argia zabaltzen asi da
gizadiaren erdian.
Azkatasun argia zabaldu da
Batikano'ko Batzar-girotik
errietara.
Egi indarark jo ditu,
gaur,
gizadiaren muga zabalak.
Gizon eskubideak,
bard in,
dira,
lagun guztien
eskuetan.

Gizonak... bizkortu... jaiki...
erriketa arazoan ekin
zurtasunez.
Zeu zara eskudun
zeure erriaren eskubide
ta aurrerapidcetan.
Ezin itxi zeinke,
bertan bera,
erriaren bizia galtzen
diruzalekeriaren
eskuetan.

ZUZENTASUNIK

Zuzentasunik ez...
iFa miñaren miña dabil
gizadia saminduten.
Egirik ez.
Ta zoritxarrez
guzurrak
triskantza itzalak
dakarz
gizadiaren biotzera,
Argirik ez.
Au samiña!

Illunpean ba gengoz, beti,
nasaia nasaia egoteko
aulki nausictan jarrita...,
orren billa dabil
sasi jakituna.
Baiña zu Kristotar zara
aren argia ta bizia
zabaldu bear dozuz
zeure gogoz,
zeure indarrez
ta zeure eginbearrez.

Gizadiaren bizia
miñetan agerkeran
ezin ziñaike lokartu.
Egiaren aIde gudu.
Gizonen azcrikeriak
betirako
argitaratuz,
gaisoen sarniñak
zuzentasun bidez
gozatu daitezcan.

BILDURREZ

Bildurrez zabiltzaz, adizkide.
Zomorroak ez ete dira orrek...
Norberekeriak
sarri,
onartu eragin dau
mamu baltzagorik...
Arropuzkeriaren ondorenak
ez ba'lira,
mozolo bogickaz
datozan
ederkeriak...
Egiz, etzaitz bildurtu.
Lengo otso ta aren zamokeriak
agertuta geratuko dira...

Bizi ohea lortzeko
bide barriak datoz
orain,
egi ta zuzentasunez jantzita
aizatasun bidetik.
Ez ikaratu
pariseo girara,
guztion eskubideak
bardiñak dirala
entzuketan.
Azkatasuna zerutik dator.
Lurrean dabil
§izon bideak
zuzentzen.
Zuretzat
ez eban sortu
bakarrik
gizadi osoarentzat baiño.

Azkatasuna, erdu,
iztiok gaizkatzera!

MAITASUNA

Maitasuna, nun zara?
Soloetako lurra
maitasuna
dariola dago,
gizonari
bizia emonaz.
Lore bakanak
gizadia alaitzen dau
bere oder guztiagaz,
azkatasun zoramenagaz,
izadiari oskeintzen dautso
bere usain bizia,
giza-semea
aren bizi garrez
zorabiatu rik.

Mendian maitasuna dago.
Gailurren ederragaz,
dardaraz daukat gogoa...
Oianen itzalak astindu daust
barrunbe sorlaria...
Aize ego bageak
igortzi ditu,
maitekiro,
bedar jaio barriak.
Nire gogo ta mendia
besarkuta dira
bake ez tian.
Mendi aundia barruan sartu yat.

Irudi zorakorra
ene biziagaz bat eginda,
maitasun garretan dabiltzaz.
Maitasuna iturrian,
maitea zugatzean,
maitasuna zelaian,
ta gizona izadiko maite artean,
oso-osorik,
nekeak arintzen.

EMOTEA

Diru emotea ez da naiko.
Ori utsean
ez da
maitasuna.
Ondasun guztiak banatu
beartsuen artean,
baiña zer...
goi-maitasun barik...
ezer ez eta utsa
izango da.

Zenbat bidar...
baketu nai izan ete da
gogapearen ots arrizkoa?
Baiña iapuraren kezka
beti, aurrera.
Zorrotz ots egin,
ixillean,
ezpata baten indarragaz,
biotza zulatzen.
Limosnak zabaldu ebazan,
bizi beartsu batzuk poztu...
Urtia jaun audia da, iñoen
kalertzian
lagun batzuk.

Baiña limosnea ez da naiko
lapurretea
garbitzeko
egi
ta
zuzentasun
orduan.

BEREZ

Maitasuna, berez, da igikorra.

Argia,

poza

dario

biotz

maitaleari,

bere ateak

edegikeran.

Ontasun jarioa

biotz iturritik

zabaidu dau.

Onaren lillura ezarri dautso

biotz guztieri.

Berez sartu da

lagunen barnean.

Maitasunak

iñoren biotzean

urtzea nai dau.

Maitatu gogoz.

Maitatu egitez...

Berez urtzen dago

urkoa maitatze-arren.

Nekerik ez dau asmetan

iñori on egiten.

Maitasuna urrea da

ta maitatua urretua.

Onoimenen onoimena

goimaitasunaren muna,

lur guztia

zoratu dozu

zure ederraren

munagaz.

ITXAROPENA

Itxaropena
orlogiz jantzi da
bizitzaren udabarrian.
Zenbat amets!...
Ta urrezkoak gaiñera,
uda ta negu guztirako
laguna
aurkitukeran.

Gogoak gogoratu daust,
biotzak maite dagist,
iñoz aspertzeka,
aren irudi edorra.

Goizian ikusi nai neban
zure irudia,
mutilla...
gabaz,
amets egin dot,
baiña zu,
an urrin,
itxasoan,
ur gaiñean,
bearrean,
gizon jatorren
legepean.

Aizez doakizu oroimen bat;
zukanaiño eldu arte
uxatu dot,
nire egia,
maitasun indarrez,
gaur goizez,
garbi-garbi,
oroi nagizun
zuzentasunez.

GBZt11A

Jaungoikoa. Gezna. Erria.
Gizonak barri on bat
artu dau
betiko bizitzatik.
Jabek esan dautso gizonari:
aZuek zaree lurreko gatzak.
Lapikoari iratzak kentzen dautso
janari gezearen
mingostasuna.
Gatzak zuzendu bear ditu
iurroko bizitzaron
neke mingotsak.

Baiña
nora
doaz
gizonak
gatzari
igeska?

Gizadia...! Jaungoiko erria
kezkaz minberatuta dager.
Mindua, bertan bera, izten ba'dogu,
gizadia samiñetan
gogaituko da.
Beroz atsituko da
ainbeste txarkerigaz.
Nuii dira gizón
eta
artzain gatzdunak?

Gatza galdu ete dabe
egia ez jagoteko?
Indarrak
bizia zaintzoko dira,
ona errian zabaitzeko,
epelkeriak
adorez ausita.

AITA

Aita-goikoari
eskua jaso,
arpegiz ziñu egin,
Jaungoikoagandik
banandu:
izugarrizko
obenak
dira.

Geure izate zorra dogu aregaz.
Berari men egitea
zuzentasuna da.
Jaungoikoaren seme dira
giza-seme guztiak...
Onegandik banatzea
beste oben ikaragarri bat da.

Gizonak,
osasunez,
zaurituta,
goseagaz
zuri-erkinduta,
kurutzea euren bizia
gau ta egun,
lorrez,
josita ikusikeran,
iaramon bere itzi
ta gatzaren ingurutik
alde egitea,
makalaren koidarkeria da
argirik nai ez daben
buru illun
biotz gogor.

Oben zekena dago or
gizadia ondatzen piztikor.

GIZONA

Gizona utsa ez da.
Gizona zerbait da.
Adimondun ta biotzdun
dan ezkerro
giza-semea,
piztikeraz,
ezin leike
bakarrik
jokatu.

Piztiak, jan da lo, zer dan ba-daki.
Adarkadak, berez, emoten dauz.
On egitea
zer danik,
ostera,
iñoz,
ez dau ikasi.
Orretarako atmenik ez dauka.

Gizonak,
argiz
eta
biotzez
jokatu bear dau,
Gizarteko gora-beron ardura
berez,
anai legez,
barruan daroa.

Gizarte arazoak
eta
erriketa eginbearrak
guztiak eta bakotxak,
agirian nai ixittean,
astindu bearra daukagu
erriaren onerako
danean.

AU

Au da kurutzea!
Arazo bete bearrak dira.
Ta ain gogorak egikeraz.
Ain biurria
ez litzake izango,
gizonak
gizon
balitzaz.
On-zale
egiaren
aurrean.

Baiña gizonen maltzurkeria,
egia aoz artuta,
noraiño
eldu hear etc dau...
Zenbat norberekero
legearen izenean...
Zenbat txakurkeri dabil
norberekoria
asetu eziñik.

Bien bitartoan
gizartean,
lagunak nogarrez,
zigorrez,
zuentasuna eskatzo-arren.
Ze kristiñautasun da au?
Ebanjoliarik nai ezta...!

Gizon onak on egin eben.
artzaiñak. begiratu, ikusi,
zuen ardi onak
giltzapean
zaurituta.

BURRUKA

Gizonaren bizitza burruka da.
Janari billa,
ondo bizi guraz.
Ta beti
alperrik.
Atsedean osorik
ezin aurkitur
Burrukak norbere gogoz,
ezpai gogorretan.
Burrukak iñoren aldetik...
Goseak,
ezpetxeak,
ilteak...
gau baltzeko
tximist artea
gizadi
saminduak
dirudi.

Zuzentasunik ezta
goi-maitasunari deika;
on itxuraz
edertu nai al da
zuzenbagekeriaren
edena?
Le.oiak azke dabiltz,
orroaka,
bildotsak negar
bere samiñetan.
Guzurtokian okerrak nausi
adar ezpataz egiak ilda.

Eroapena, eroapena!
menpekoentzat
onu orren lotsagarria!
Nork bedeinkatzen ete ditu
lotsabagekeriak
lurrean?

GIZONTASUNEZ

Gizona gizontasunez
agertuko al da lurrez,
alperrik etzan gorritu lurra odolez
gizon jatorren zuzentasunez.

Gizona gizontzen danean,
lurretik igesiko azerikeriak,
sasiak erreko dira,
guzur naskagarriak birrindu,
nausikeriak
joko dabe
lurra,
norberekeriak
ilko dira.

Egia,
jaiki adi
cure indarrez,
tolesgetu egik
guzurraren
maitzurkeria,
noz edo noz,
lotsadu dedin
diru... aragi... ta arrokeriaren
lizunkeri
gaizkillea.

Griña bide-bageak
ez dagiela
iñoren eskubiderik
zapaldu;
irrits gaiztoen erre auts artetik
sortu dedilla
egiaren dirdira,
gizadiaren argia,
biotzak urretuko dituan
maitasuna,
gizonak gizonduko dituan
zentsuna! !

BA'DA?

Gizona
gizon
ba'da,
gizona
maitagarri
da.

Berez
da
goragarri
egiaren jakituriz,
maitasunaren ontasunez,
zuzentasunaren indarrez,
gizontasunaren zentzunez.

Ona bere eskubidez zabaltzen da,
biotz tolesbagean jaiota.

Iñork
ez dau
izkillurik
egia,
dongakeriz,
zapaltzeko;
gizonak
ez dau
ezpatarik
egia
gogorkeriz
il teko.

Geure eskubidea da egia.
Akerren ankerkeria litzake
adar okerrezez egia suzitzea..r

Edo guzurragaz ondatu
edo egiagaz azkatu,
gaurko deadarrak sutsu datoz,
azke bizi nai dabela
erriak eta gizonak
gizonen
eskubidetan.

MIN

Min zarrastada bat asmetan dot.
Odolak lertzen daukadaz dar-dar.
Guzurra, berez, gorroto yat;
ta guzur artean bizi bear.
Guzurra da egia esan bear danean
egi ori estaltzea.

Miñik
emongo
ez ba'leu...
Iñor
zapalduko
ez ba'litz
jokera
gaipto
orren
bidez...
Ta egia ixil-erazo nai dauskue.
Gizona zapalduta txarkeriz!
Jaungoikoa
oinperatu nai da
guzurraren guzurrez,
norberekerien maltzurkeriz.

Ezpatari bildur aundia yako,
betiko epaia azturik.
Egia ez nai gizonak...
Egia itzi esan barik
berez arduradun danak...
Negar ta negar
negarrez landerrak.
Poztu eziñik nekepean
malmutzen maltzurkeriak
dirauen bitartean.

ZARA

Gazte zara gazte
aimen gorenen jaube.
Buruan argi dozu,
biotzean maite,
izatean indar.
Errai guztiak yabiikizuz
arduraz darlar.
Egia
da
zure
argi
iturri,
zuzentasuna
akulari.
Maitasunez
erre
nai
zendukez
gizadiaren
lau
mugak.
Ta ainbesto ezezko...
Zenbat jokabide ezpaiko
gizonen
bizitzak
urra tzen...
aragiak
odoitzen.r.
Indar gaiztoa
nausi *ete* dabil
Jaungoikoaren
bideak
gizadian
ondatzen?

BIKAIN

Gazte bikain zara.
Biotz osoz abade.
Egia zabaltzea
zin egin zenduan,
Ebanjelioaren gain
oskua jarrita.

Gaur
ostera
guzurra
dabii
egiaren
ordez
goiak
artuta.
Esnatu bedi
zin deunaren indarra.
Oiñestari suagaz
guzurra erre dedin.

Oiñestari txinparteagaz,
egia,
indartu adi.
Zure itzaren
indarrez,
zure bizitzaren
ereduz,
betor zuzentasuna,
ludiko lora barria,
gizadia
argitzera.

NAI...?

Oterkariak ez dau siñistu nai?
Jakitunak Jaungoikorik ez at dau nai?
Bcargiña Kristo beargiña
ukatzero etc doa?
Ertilariak curen argi txintetan
izadiaren ortilari gorena
baztertu naian al dabiitz?

Aberatsak ezin ditu maite,
ora batera, Jaungoikoa
eta
dirua...
Zuzenbagekeria
eta
zuzentasun deia,
aurrez-aurre,
dabiltzaz
eta
gizadia
oiuka
negarrez.

Abade barriak
zin egin eban,
Kristoren ízenian
egia
agertzeko...
Kristo
egiaren izenian
il zan.
Abadea,
zu ilgo zara,
urrengo
Kristoren
izenian,
erria
maitatzen.

GOGAI

Gogai ez-bardiñak
arerio dira.
Aundikeria... ta... apaltasuna
ezin dira buztartu.
Aberastasuna... ta... oza
gizonen
arteko
burruka;
otso ta txiñurri arteko
asarroa
iduri.
Zergaitik...
bataren aberastasuna,
ain aundia,
zergaitik?
Bestearon ez euki
ain tristea...
Orain bi milla urte
Kristok
maitatzeko
agindu eban.
Arraio pola!
Orain bi mitla urte ots ogin eban:
«Uger dirurik
ez egizue batu
zuen bizitza
betirako
ondata ez dadin».

BURRUKARi

Egia... ta... guzurra
burrukan dabiltzaz.
Egia argi dirdiraz...
Guzurra... oker arroaz
laitio kaltzak baiño
okerrago...
eguzkiaren argia
itzali nairik.
Petrala!

Egiak, bere indarrez,
ba-ditu
bere jarraitzaillak.
Guzurrak txarkori gogorrez,
arloak arlo,
ba-doa
gizadia
atxurtuz.

Guzurra aidean dabilr
Goian, aundi —biribiilak—,
bota alako ats-zaarrak...
beian gero ustelduta
zabarkeriagaz.
Egia nai
eta
guzurra erabilli;
nork esan dau guzur ori
*izadiaren
ondamendi?

KAIOLA

E^gia odoletan.
Guzurra bitsetan.
Kaiola baten
sartuta nauka
egiaren
maitasunak.
BAI. BAI. EZ. EZ.
Gauza guztiak diran lez.
Bi indta urteko
deadarra
danez.

Itzen Japurak dabittzaz,
guzur saitzaitteak,
txuri-txuri jantzita
surpc baltzagaz.
Azalez eder...
Barrua lizun...
Ondasun bidebagckoak
eta
nausikeri norberekoiak
darabiltzazonak,
iñoz,
ez dabe nai
garbitasunik.

Bien-bitartean,
basauntza
ur gardenetara doa,
egarria
kentzera.

SALTZEA

Guzurra...
Lapurreta...
Saltzea...
Kalte-egitea...
Zapaltzea...
Lizunkeria...
Bíraua...
Nagusikeria...
Arrokeria...
Salatzea...
Min emotea...
Zer da au?

Nire barruan, ostera,
zuzentasun egarri bat
asmetan dot.
Zuzentzaillerik ez ete dagon
datorkit burura.

Bai,
oneri ta gaizkilleri
saria edo zigorra,
bakotxari berea
emongo dautsona
ba-da,
ziurki,
gizadiari
begira.

GABA

Gaba ta izadia
oder-giroz,
maite miñetan
ezkontza bat
irudian.
Maitasuna ixii-giroan.

Atsedean ezta orion
ama lurrak.
Illargia, an goian,
bakar-bakarrik,
aidean jakituriz.
Duban arturiko argia
maitasunez,
bakez,
lurrari eskeintzen.
Gau ta argiaren
maite ezteguak
bakez gozartzen.

Ni
bakarrik
izadi
aurrean.
Txakurak ixilik basetxean.

Lugiña
bake artean murgilduta,
lo sakonean
maitasun
gela
zurian.

ILLARGIA

Illargia ta gaba
alkar adi biak.
Ederra... Maitasuna... Jakituria
zoragarriak irurak...
gau zoriontsu ontan
datorkidaz
nire gogoan
esna erazoten
ederra ederrez,
maitasuna miñez.,
jakituria argiz.

Illargira noa...
Lenengo gizona
gaur
gabaz
ame tsez
eidu da...
Au zoriona!
Urdiñean zear
egazka jo dot
andre itlargiren
magalpora
eldu arte.

Amets igoeraren ondoren
jakitun astunak
burdin artean
igon nai leuke
al dabenean
illargira.

GOIKO

Gaba.
Iilargia zeru urdiñaren altzuan dago.
Izarrak ortzian,
jakituriz,
goiko tegean
bidaztien zuzendari.

Ni,
gizona,
lurrean,
txiki-txiki,
arrituta,
maitasunez,
adi-adi,
ortzera,
itlargira,
izarretara;
lurrera,
montar ostera,
ibaira,
zeiaira
begira.
Ainboste eder!!

Egillea.
Jakituria,
Aala
Nun zagoz?

Emen nago.
Beti, izadia sortzen egonoror
Gabaz itzarrik
bizia eskeintzen
gizadiari.

DOA

Eder.
ittezkor dager
izadia
gaberdi
aurrean.

Zelaian
lurrun zuri bat
sortu da
zearka,
ixilik,
barru miña
darioia.

Berez doa gorantz,
jakituria goratzen,
ederra iaztantzen,
Egillea aipatzen,
Saungoikoa gurtzen.

Esan da esan diardu...
aspertzeke:
«Ni ba-naz,
bizi naz;
batek ezagutzen dau
aire zera
bakarrik,
egin ninduan
Jaungoikoak»r

GAU

Gau izartsua.
Suak erro ortzean
oztin artean.
Bala-besteagandik
urrin,
arin,
tximist otsean,
burruka bage,..

Nork sortu ditu
ainbeste su,
eskuak crretzeke?
Gizonak...?
Ez. Ez. Ez.
Erre egingo litzake
esku eta gorputzez
suaren
garren.

Nor dabil
or,
goian,
egaz,
gorputzik bage
gogo uts
izar suak biztuten?

Berez danak
bere aalez
zeru ta lurra
darabiltz
maitasunez.

BIGARREN

Bigarren amaikak dira
uda goieneko ortzian
gabaz.
Begiak eder miñetan...
gola zoragarri...
boga—boga doa illargia...

Gaur izartar ba'nintz,
begiz lez gorputzez,
illar^rira ioango nintzake
gizonari
barriak
biaitzcra.
Larrea dario
argi biurlurik..r

Gora,
bera,
albora
begira,
barrua ostu daust
zenak
aundiz,
urdiñen,
argiz,
oderrez.

Eno begiak bat egiñik dagoz
inguruaren
zorakortasunez.

DAGO

Gaba.
Guztia ceder ta ixilik dago.
Zabaldia bakez.

Lagunak izera artean
neke atsedenduteak
emon oi daben
pozez.

Arau
ota
miñak
itzalez.

Bidazia ba-doa
ardao baltzez boterik,
sorgiñen gomutetan,
arriak ostopo aklatz gura
Makillari oratuta
etsaien bildurrez.

Mozoloa
oiuka...
Ugarioak
karrask...
Apoa «do» «la» tan.
Ur txakurra zaunkaz
eta
marnorruen eres-batza
ixillaren bakea
eztiki zaurituz
belarriak ciardara tzen.

MIÑAK

Miñak... esamesen... edena... dario.

Serapiñaren

ittinti

gorria

ba'neuka

gizonen miin latzak

goritzeko...

Ez! Sua naiago dot

gizonen miin sugezkoa

ao ustela

garragaz

erretako.

Miin gaizkitleak

zapaldu eban

^gizon zuzenaren bizia.

Gero,

espetxean

zigorrez

zaurituta,

osasuna

galduta,

betirako ondatu zan

bizi garbia.

Emazte leiala bakarrik...

Umeak aitaren poz barik...

Negarra...

Gosea...

Zer...

Zergaitik dabil

min txarra

biziak

ondatzen?

E SAMESA

Esamesa azke.
Guzurra,
aundiki,
dabii.
Zer usteldu da gizartean?
Biotzak urratuta.
Barruak negarrez.
Olerkaria,
noz,
jaikiko da
gaiso la zapalducn
alde!
Egizaieak nun dira?
Zuzentasunak bea jo dau.
Gorputzetan zauriak dagoz,
miñak lagunetan,
gizonak itten
üzurraren crpetan..r
Sardea,
atxurra,
aizkora,
nun zagoze
guzurra
eta
guzurtia
austeko?
Sua nun da
guzurtiarcn
grña txarrak
erretako?

EKIÑA

Guzurrezko ekiña
zergaitik ete dabil
ain nasai,
gizartean sartuta,
iotsabagekeriz,
biziak sapustulen
miñaren miñez?

Oiñestarria, nun zagoz,
zizt eta bizt
esames kaltegarriak
erretako?

Maillulria, zertan zabiz
jardun gaizto guztiak
i^getaiaren agian
birrindu bage?

Txakurra,
ainbeste .ruzurti
zelan,
sartu dira
zure etxera,
zuk
aginka
egiteke?

Katua,
zergaitik il dozu
arraitoia
gabean,
guzurti aundiak
lo
itzita
orean?

BAT

Mutiltxo bat.
Ule gorri-gorria
zelaian
ikusi dot,
ara ta ona,
irri-barrez,
gaur
goizoan.

Zeren billa
ete dabil
uso carbiaren
antzera
mendi
gaiñean?

Zer izango ete da
euskal gizadiko
landara barria...
Go^o zuria...
biotz garbia...

Iñoz,
maitatuko ete dau
bere "riaron
bizia?

Landara gorria,
egizale izango al zara
euskal-erria
landuteko
argi
eta
zuzentasunez
bere
bidean?

BASO

Baso barman nago.
Ira... Pago... Aritz...
Izadi guztia
usainduta dago.

Ori da bizia,
pago sendoa,
bosteun urteko sustraia,
kana ta erdiko gerria...
Izadi orlegia,
zer dakust?
zer dantzut?

Ederra,
Ona,
Maitasuna,
ertia...
Euskal basoak
on jariotan dagoz,
erraiak
zabalduta.

Erdu, erria,
zeure basora,
ementxe dago
bizi garbia
indarrez
betia.

BABESA

Zumetxaga
garbi
oztin...
Mendi gaiñean
jarri eben
gure gurasoak
goi aingeru aren
babesa...

Mikel deuna
euskaldunen zaindaria...

Erriaren nekeak,
samiñak,
burrukak,
kurutzak,
zelaitik ikusirik
zer dirautzu
erri saminduak?

Zuzenbagekeriak
zapalduta dauka
erria
odol eriotan...

Berez, zor yakon
bizia,
ez dauka
zure magalpean
dagon
erriak.

ZERGAIK

Zergaitik?
Zer... Zer...?
Gizon zeia
beti, azpitik
maiiukiaren otsak
artzen.

Aundiak
zurikerietan
dabiitzaz...
Nausi *goian*.
Ezeren bildurbage...
Lotsea,
iñoz edo sarri,
oinpean...

Ai otsoa!
Zure naikeriak
betetako,
gizon errubagea
gaizkiiletzat arturik,
iraiñez beteko dozu...

Gero, guzurrez
gizon onaren bizia
ondatzeko.
Zeu
arroki
urjan
nausikerietan.

BATEZ BERE

Beartsuenak zireta,
batez bere,
zureak
agertu zenciuari
Kristo..r

Beartsuena egia...
Beartsuena goi-izparra...
Beartsuena zero

eukiak
maite zenduzan,
bitdotsik
garbienak
zírari da.

Txikiak dira,
beti,
ludiko baztertuak...
gogorik soiilenak...,
biotz zabalenak.

Egia egizaieentzat da.
Ariga buru garbientzat.
Maitasuna on zaleentzat.

Eta
errubageko
biotzetara
doa
zeruko
bakea.

Z U

Josu,
Zu,
Jainko
Itza
ziñan.
Jakituria...
Izadi osoaren Sorlea.

Baiña txiki zalea ziñala,
egiz,
txiki,
beartsu,
maitalari,
agertu zaiakuz
estalpe gorrian,
txiro-txiro,
jaiota
gizonen
artean.

Beargiña zan
zure aita ordeko
lurrean.
Arotza,
beti,
lanean ebillena...
izerdiz,
ogia irabazi
ta
semeak
nekearen ogia
jaten eban
gizadiaren
opari
izateko.

ORDEZ

Egi ordez guzurra...
Maitasun ordez sapukeria...

Eredu ori
emoten dabiltz
gizonak,
goitik bera,
argi-mutii ustelak
laiñu baltzak
zabalduz.

Bizia
ori
al da?

Zuzentasun ordez
norberekeria,
zalekeri baltzenak
nausi jarri dira.
Gizonak ezpaian...
Iñoren
grña txarren
jopu.

Egi irudizko guzurrak
agopean
txarkeriak
zuritzen.
Ta ezpata zorrotza
eskuan,
bildurrez
gizonak
ikaratzen.

OKOTZERAJÑO

Zergaz okotzeraiño betetu.
Baztertu.
Zapaldu.
Zigortu.
Espetxeratu.
Ixilik ez badagoz,
euren gogoak
minberatu,
curen goputzak zauritu.

Aren biziak lotsatu,
ixittean,
gogorkeriz,
agirian,
maltzurkeriz,
ez dabe eskubiderik
gizonen erakorik.

Gudaren eskubideak
geuk daukaguz...
Geure
legearen
arauz
il bear doguz.
Pilato ta Kaipas
alkarturik,
adizkidekeri...
keri... keri... keri...
erri arnasa il guraz.

Nungo zuzentasunaz?

NAGO

Gogoa
jausi yat,
entzundakoen
lotsariz.
Samiñez beterik nago.
Asarreak dirakit,
berez,
bizia apurtzeraiño.

Gizon zartxoa,
zure izerdiekaz
gorputza
urtu dozu.
Zure nekeokaz
azurak igertu;
zure indarren bidez
lurrak arrotu
eta
arduren arduraz,
lurpean
erein zenduan
aziaren
igale billa.
Orain,
zergaria yatortzur

Ez al da iotsarik?
Ez al da,
gaurkoz,
iñun,
gizontasunik?

LAIÑO

Laiño... Tximist... Trumoi...
Izadiaren indar itzal onek
nun dagozan
ba'neki,
gaur,
guztieri,
dei egingo neuskioe.

Basoetako looiak,
nun dabiltzan,
esango ba'leuskide,
ointxe,
guztieri,
karraziz,
deituko neuskioe,
lapurreta guztiak,
bein,
izadiko zer garratz
eta
pizti tzarrenen
bildurrez
amaitu daitezcan.

Trumoiak gogortu,
leoiak jaiki,
eta
gizoneri esan
arin,
izteko
lapur
bidea.

ZER?

Ixilduko ba'nintz... zer?
Lotsagaldukoak,
aurrera,
joango litzakez
euren bidetan,
gaizpideari
bideak emoten...

Nasteari,
burrukari,
txarkeriari
santukriz,
egoki,
bideak zabaltzen.

Zer ete da norberekeria?
Zer dirukeria...!!

On itxuraz
gaiztakerietan
atzipetuta,
Ieoiak dabiltzaz
ardiz apainduta
erriak nastetan,
gizadia joten
buru-buruan.

NAI

Ez dot ixiidu nai.
Obena itzake.

Lapurretan,
odolez,
iortutako garaitza
ustelduta dago.
Bizia ondatzen.
Ingura atsetan...
«Biziaren» gaitza
buruetan sartu da.
Ots, gazteak, ots.

Leza
baltzeko
illobi
ez dakigula izan
gure
erria.

Jaiki,
atxurrak artu
onkeri baitz
eta
malmuzkeri
lotsagaldukoa
buruan jo
eta
austeko,
egun sentia
datorrenean.

EKIN

Garrazika ekin.
Ots beti,
argia ta egia
agertu arte.
Illuntasunak
jo dagiala lurra.

Ezpataz
iñok ez ditu ilgo
zuzentasun gogoak.

Maitasuna betor,
soiiiiik,
gizonen biotzak
azkatzera
azkatasun merezian.

Egiak ausi bear ditu,
goiz
edo
berandu,
guzurraren erpeak.

Zuk
ilgo dozu
ustelkeria,
gizon
malmutzen
zatarkeria.

EGIZU

Abadea, ots egizu.
Zeure
borondatez,
ots
zeure
egi nbea rren,
egiaren
bidez
e rriaren
alde.

Gizadia samiñetan dago.
Negarrez.
11 zorian.

ABADEA,
jagi zaite,
Kristoren odol arren,
gizonen biotzak,
maitasun illezkorrak
gogo zuzenez
indartzeko.

ABADEA, minberatu,
zuzenbagekeriaren
menpean dagon
erri minduagaz.

Garrazi,
erria jaso arte;
dei,
iĭl arteraiño,
erriagaz bat eginda,
egi bidez
gizonak gaízkatzeko
betirako.

DABILTZAZ

Malmutz-zarrak
diabrukeriz dabiltzaz
iñoren odolez
bizi nairik
gizadi
zoribagekoan.

Gizadiak
origaitik,
min dau
biotzean.
Negarra
begian.

Izate guztia,
berez,
goraka dagokio,
asarrez,
lotsagaldukeria,
noz,
amaituko ete dan
begira
gizon
azpiratzaileen
biotz
ankerrean.

I ÑORK

Iñork
kenduko
ez daukun
gatx-aldia
datorkigunean,
zauriak
zirikatuko gaitu,
miñak mínberatu,
odolak sukartu,
naibageak zapuztu,
gaisoak naibagetu.

Bakarrik
egongo naz,
gizadira
begira
eta
nire biotza arrenkuraz,
maitasun Laguntza,
nundik,
agertuko ete dan
samin orduan.

Lagun zintzo bat
ikusi nai neuke,
orduan,
maitasun egitez
kurutzak
arinduten.

Egia ori da.
Maitasuna, on-garra,
iñoz,
asarre barík
zauriak oriotzen.

ONDO

Ondo etorria,
maitasun-arren
on-egiten
datorrena.

Zoriontsuak biziak.,.
Zorioneko biotzak
errai naibagetuen samiñak
arintzen
dabiltzanean.

Zorioneko eskuak
gaisoen zama astuna
eroaten
laguntzera
doazanean.

Zoriontsuak miin eta ezpanak!,
egiz
eta
maitasunez,
gogoaren samintasunak
argi txinta zuriagaz
poztu dagiezanean.

Zorionekuak oiñak!!!
ezeren zorrik bage,
gaiso ta beartsuak
ikusi
eta
on egitera
eltzen diranean.

ESANA

Esana. Egin! Egin!
Jarraian.
Luzaro.

Toto izena artu arren... zer?
Toto izatea
iregantzen ba'dok be, zer?
Nortasuna galduta bere, zer?
Esana. Egin! Egin!
Burua makurturik...

Zergaitik damostak,
aizkide,
agindu ori?
Esana dagianak,
bere agindua
bete dagi...

Begiak itxita,
buruz bera,
apal itxuraz,
makurtuta,
nai ta barniz
ernegetan,
buru jokabide
galgarrietan.

Bide ori jarraitu...
gizon izatea erantzi,
beti, burua
makurturik.

IÑOREN

Iñoren menpe
ba'lego
nire makillari nausia...
Gizon ezpata zorrotza
ba'lebilkio
zirika...
Andra-gizon aberatsak
ei dltu onulari...
Erriketalaríak
ba-ditu keiñulari...?
Itxututa
ba-dago
bere-baitan,
gogorki.. ,
Lengo jokabidetan
nastauta ba-dabil...
Bere ardura da ori.
Or konpon bedi.
Ba dau bere barrua...
ez al da izango utsa.

Jakituri guztia
goi aidean daroa,
egun sentían
menditik
txoriak
ekarrita.

ZER DIRA

Zer dira,
orduan,
lagun esangiñak?
Gau ta *egun*,
ate ondoan dagon
kateiko txakurra?
Ez! Ez!! Ez!!!

Etxe baltzeko
mandazaiñaren
ukuilu barreneko
mando zamalaría ele?
Ez! Ez!! Ez!!!

Txoriak uxatzeko
garitza erdian
dagon
belakuso prakazarduna?
Ez! Ez!! Ez!!!

Ez ai dabo bururik!
Ez eta erantzupenik!
Ez al dira gizonak!
Bai! Ba-dabe. Bai!
Ba-dira, bai...
Baiña curen buru
eta
erantzupenak
asto zamalariarena
egiteko
dirautse.
Eroan aiako zama artu
eta
narrazka jokatu
lerraren lerrez
luna jo arte.

ESANA

Esana egin, buru arin.
Baiña edozer?
Bai! Ez ukatu
iñoz ezerr

Agintzailleak, beti,
guztia daki.
Txorien egazkadak
goitik damotse
argi uts-eziña.

Esaneko danak
buru-biotza,
gogoz,
zapalduta,
aurrera,
jo bear dau
itsua
da-ta.

Beti,
amen, amen, amen,
guzur edo egi
agintzailleari
beti, beti, beti.

Baiña ez deritxat
egizko
bide orreri.
Ta zer... egia galdu ba'da?
Zuk, beti, jarraitu
nagusiarir

BAIÑA

Baiña, alan da guzti be,
kezkaz nago.
Guzur ala egi,
edo aginpideari,
nori edo zeri
jarraitu bear yako.

Askok diño ezpatari...
Baiña esan ori
bai al'da
egoki?
Aí, ez. Ai, ez! Ez!!

Olakorik ezin neike
barniz
erabagi.
Bildurti ez izan.
Esana
egikeran,
iñoz,
utsik ez dago.

Guztia,
zuri-zuri,
agertuko da
beti,
ederkerietan...
barniz baltz,
baiña
azalez
eguzki.

ALKAR

Alkar-izketalariak
ardi bi ziran.
Arrituta dagoz
esamesen
giroz.

Bien bitartean,
artzaiñaren txakurrak
artalde uxatu dau
mendi bizkar
eta
oianak zear.
Ai! nora doaz,
artalde osoa zorabiatuta...

Ta txakur lotsagaldukoak
zer dabil,
zaunka ta zaunka,
ardiak sakabanatuten...

Zer dala-ta... artzaiña
etxean bakarrik...
Nork esanik egin ez.
Lagunok igeska.
Oba izango zan,
eurekaz bizi izan ba'nintz.

Orain, erreguka.
Baiña nori?
Ardiak zelaitik
urrin joan dira,
artzain txakurrak
bildurtuta.

ZER

Jakituriaren argía,
zer
zara
zu?
Ederraren ederra,
zer diñozu?

Zuen sort-iturria,
ain almentsu,
nun ete dago,
ixiiik,
ta ain indartsu?

Gizonak biila gabiltz,
on zaletsu,
egiaren sustraia
nun aurkitu.
Argiaren indarrak
zetatu nau,
ederraren dirdaiak,
berez, mindu;
zorabiatuta nago
osorik.

Jakintza eder,
nundik
zabiltzaz
zu?

EGUNAK

Egunak... Iiiak... Urteak...
aurrera doaz,
arin.
Ordu baltzak,
miñez josita,
ezin il-erazi.

Bizien bizia
zergaitik da
ain pozgea?

Gorrotoa,
zuk zergaitik
naibagetu bear dozuz
gizona
eta
andrea
eta
umeak
eta
erria?

IIIun dago.
Garrazika dabil gizadia.
Gizakume leoiak
odol-ustu
nai ete dau
erria?

Ez! Ez! Oiakorik!!
Ez dot nai
ikusi.

KIRIOAK

Kirioak dar-dar.
Odola bor-bor.
Asarreak dirakit,
ez dakit noren kontra,
ba-dakit zeren aurka.

Zuzenbagekeria,
diabru zatarra,
ikusten ezтана,
gaiztoa dana,
erria
ondatu nairik,
azerikeriz,
dabil
gizartean.

Gizona,
itzartu zaitez.

Ludían garbi dabiltz
burruka gorrian,
lengo nagusitza,
agíndukeria,
gaurko egarria,
gizonen gizartutea
zuzentasunez
eta
bardiñago
gizon eskubídez
jokatzea.

LURREKO

Dirua ta indarra
lurreko jauntxoentzat
jainko zarrak dira.

Gizona baiño
maiteago dabe
metai otza...

Laguna baiño
adizkideago
aundikeria,
anaia baiño
kutunago
urrea
eta
zidarra;
gizon ianderra baiño
biotzekoago
ordu baltzetan
galduten dan
gizonaren lorea
eta
irabazten dan
ondamendia,
mozkorkeria,
nardakeria.

LARREZ

Larrez jantzi dira
giza-mendi
    eta
alorrak,
adimenak,
    eta
otakin ito
biotzak.
Gogo txarra,
ulertu eziña,
egiaron aurka dabil
askoren barrena.

Zuzena,
lotsa aundikoa dala diño,
beartsua
maite ezin dabenak.

Ordena
bear dala,
sarri,
dirausku,
erri be. argiña
gosez ikusirik,
errukirik
ez dabenak...
jaun aberatsak.

Erriak gogortuta,
amodiorik ez,
or ez dago Kristorik.

A maitasuna da
Kurutza...
Bearra...
Egia
Au da Kristoren
irudia .

KANPAIAK

Kanpaiak... Otsak,..
Beargiña. Duintasuna.
Aundikeria.
Arrokeria.
Eza...
Txirotasuna.

Lugiñak baserrian bizi dira.
Ixiik, etxe aldean.
Soloan bearrean...
Ume txikiak
jolasean inguruan.
Bakea dagola dirudi
basetxeko eskaratzean.

Aíta ba-dator
solotik etxera.
Beiak janari eske,
aiderdi guztietatik
bearra oska.

Txaiak guritzen doaz,
umeak asten,
adimenak argitzen
ikastolara bidean.

Soloan
landara barria
jaio da
geroaren
itxaropen.

LUGIÑAK

Lugiñak atxurra darabil
bedar txarren
inpernurako.
Artoak gorantz
bizi barriaren
itxaropen.

Bei esnetsua,
bigai gaztea,
dotorea,
ukulluan dago
etzunda.

Esne ugaria
urre zuria
dirudi
balda nausian
gainezka.

Aita
pozik,
eskaratzera.
Emaztea
eta
umeak
itxaroten.
Txikiak
tarteka,
ikasten
eta
olgetan.
Ama
gozo giroa
apariari ezarten.

Alta ba-dator
eta guztiak
bere pozari
begira.

UXA ADI, GUZURRA

Uxa adi, guzurra.

Gizona
ondatu nai daben
txarkeria,
austu begi
bere sorkera
itzal bagekoan.

Aundikeria,
goikeria
guzurak dira
gizon
adindun
gizon
biotzdun
ustelean.

Gizonak banatzen dabil
aldra bitan,
zaldunkeridunak goian
beartsuak azpian.

Guzurra guzur!!

Gizadia
bata bestea ezagutzeko,
on egin
eta
aita bat
maitatzeko
da.

DAROE

Lau gizonek
gerizpera daroe
abadea.

Zer egin dau?

Zuzentasuna,
egia,
gizonen eskubideak
aitatu ditu
aldara gainean.

Gurari garbiak
opatu dautsoz
erriari
leku bedeinkatuan,
Ebanjelioagaz
argitu gura izan ditu
adimen goiak,
zuzentasunez errotu
biotz barruak.

Barri onaren izonean
lau gizonok
gerizpera daroe
abadea.

ESTUA

Gizonaren bizitza estua...
burruka bat da lurrean.
Umeak burua argitzen
asi orduko,
kezketan bizi díra
lagu nekaz.

Asarrez.
sarri askotan,
alkar joka,
negarrez
odolez.

Batak bestearen biotza
mindu dau,
gorrotoaren edena
ezarriaz.

Umaroak
guda dirudi,
diabruak
zirika dirala
aingeruzko bizitzaren aidea
barrabaskeriz
ausita.

Ikastaroak eldu ziran.
Bearra dator nekepean.
Arpegi baltza muturka
bearra ikusi nai ezta.

Ez-jakiñaren edoiak kendu bear
jakituriagaz argitzeko,
baiña gogo muker sarri,
nekeari gogo ezin ezarri.

Aizeak darabil nora-nai.
Egaz
doakio
burua.
Amets zoragarriak!
ez anka
    eta
ez buru.

Lan orduak
mendiak dirudie
goitik bera iruliz,
gogo argalak zapaltzen.

Gaztetxo da gaztetxo.
Odol ta kirio indarra,
nastean,
dabilkioz
bultzaka
jolaserako
bídean.
Nagi. Bearrik ez nai.

Baiña almenak landu bage
piztia nagusi izango;
gero, gizona errukarri...

Mutila burruka zoroan dabil.

OTSKA

GIZADIA
Zuzentasun otska dago.
Ukar laidozkorik
ez dau nai.
Gizontasuna bear da
ongikeriak
itzirik.
Zuzentz egizkoa
ba'lego,
errukagarririk
ez litzake izango.

Gizadiaren zentzun bideak
egiz,
betí,
eskatzen dau...
gosea iiteko,
negarrak kentzeko,
gizona gizonduteko.

Baiña ,Tizona ez da Jaungoiko,
ezta illezkor
erbestean
dirauan
artean.

Gizona sortzetik da utsezko,
iñoren zapaltzaille
eta
negar eragille.

Gizonak,
berez,
ditu
ezak,
zoritxar aldiak
osahun galtzeak.

Berez ta iñoren erruz
lepoa kurutzaz josirik
dakusanean,
egia,
gizonari
urten zakioz
bidera.

BILLABIDEA

Sarrerako zer bait ... .r.	5
	11
	12
Gizonaren ... .. .r.....	13
	14
Gaztedi	15
	16
Azkatasuna	17
	18
Zoragarria!	19
Bakarrak ... .. .r..	20
Ementxe ... .. .r. r..	21
Gogapeak ... .. .r. r..	22
Eriotza!	23
Ezin egin	24
Norkeria	25
	26
	27
	28
Gaiztakeria	29
	30
	31
	32
	33
	34
Gogoa	35
Nortasuna!	36
Itun	39
	40
Griña	41
	42
	43
	44
	45
Zuzentasunik	46
Bildurrez	47
Maitasuna	48
	49
	50
Itxaropena	51
	52
	53

Gizona	54
Au	55
Burruka ... .. r.r rr.	56
Gizontasunez	57
	58
	59
	60
Bikain	61
	62
Gogai ... ' ..	65
Burrukan	66
	67
Saitzea	68
Gaba	69
Illargia	70
Goiko	71
Doa	72
	73
Bigarren	74
Dago	75
Miiñak ... .. r	76
Esamesa	77
	78
	79
	80
Babesa	81
Zergaitik	82
Batez bere	83
	84
	85
Okotzeraiño	86
Nago	87
Laiño	88
Zer?	91
Nai	92
Ekin ... .rr	93
Egizu	94
Dabiltzaz	95
	96
	97
	98
Iñoren	99
Zer dira ... .r.	100
	101